

А.Т. НОГОВИЦЫН, «Чурагчы улууһа» МТ башлыгы,
Я.П. ОКОНЕШНИКОВ, улуус депутаттарын Сэбиэтин председатели.

Семён ЖЕНДРИНСКОЙ.

Бу дэхи баларын ийин 16 күнүгэр “Чурапчы улууһа” МТ байыһалын “Чурапчы улуунун территорияларыгар 2015 сыла күнүнү өрөөһүнү гэрйирэ” дээн 1062-с №-тэх дьаһалы таараста.

Оууаа, ити даялхай кимээр уулиаа сэтгэхүүктүгээр уугаа
цуралтыгтаагүй лесничество салаагаанылаа Василий
Горюхианы Степанов санайлаа манайх үлэһиний: "2013
сылтан сайдалаа, 3 сыл устата бийиги тулуусу тутар өк, арих-
таах сайлал ааста. Онон саяахы уулга сайлалыа кимээр
тулуусу тутар ойуурга. байшар талхыттын ахсаана билгэ
тамгаала. Ой курдук, бийлэрхын талга 2 уог турууга
болотоммийт буулааһыа, бийлэн 1 түбүтэ болотоммийт.
Уулаах даялхай кимээр, урэх сирээр, олоонор алаастар
ситэ оттоммийтүгүр. Инигэн сылтаа, сир-дойду ланхайн
саба үүлгө. Килиэтин сайларга ортохтун үлгө ыһыттылбак-
ка тутар.

Бийдт саас итгилсэ тулустамыг үлэи-хамнаы тэригэн истэхитигэ, Дойду үрлүнэг улахан ойуур байааршра элбэг, бүгүдэрибигэ тэрускаа бэццэнэ, ула-

Үөрэх - иитиц

**ҮЛЭНЭН ИИТИИ --
ОБО САЙДАР ҮКТЭЛЭ**

Бэлхэн хийн 17 хүлүүт "Айлын" кулуур уйна дуухуулс кинигэр САНомгоров ашман Чургач орто огуулытын - "Дархан кыданы" торонгүтэриэр "Үлэгн нигиш – ово олохо бөлмөх тахсылтын бир сүүн түрүз" дегн төмөр кинигачарьлах улсай муунах кылтылаша. Төрүнүт барыа 227 торонгүт сырылта. "Чургач кылгыч" МГ баһылыга САСаргылас, огуула салыр сбитин председател ВВНолов, шифох торонгүт бирсэгбингилторо кылгырларын кылдыгтарын буолулор.

Мундакх нинигэ үөрэнччилэр оидхукара, оидхуа типографиялар пехисыг агай тааарылар былытхилара уонна куок экранна ааспыт сыллаахы оидхуа дыһиларын презентациилара, текестуун устубут бириннэр көрдүрүтүлүр.

Муниязи улуусшазы "Азасүбүтүн" чилинг, төрөлүгү ИП Луэян салыган

Осуществля 2014-15 үрэх дэвшилгар үергээр-нигэр үлэтин түмүктэрин, үергөөччүннн үлэтин нитин туругун улам илэтин сөрүктэрин тулунш осуула динсөөр Н.В.Уарна сийини сүрүттэ. Итинсөө тууаннаш болтуруска баар илгээстери тэһөөсөө, тэрэһүүтэр илгээстэрин тарта. Кадр өтүлүн хаччыннаш ирдөөш элэстөөтөр. Үлэтин тэрийннэ икөө смеегин үергөнн, баа юураһаа сүрүн кыһалга буларын элгэ.

[illegible]

Улуставы Ис дыйнаа отделын сакстарын ситэ илик оңуору калары үлөз старший инспектора Н.Н. Попова улустаа итинтөө туһаламмыг үлө тургун билиһинтөргө, Окуука ийинтэ тэринтэ үлөһүн "Аза суботы" председатели П.Н.Тарасов дасып сыһааны үлөһүн сыһапта.

Үзүүснээр дүрэмдээх буслуу Кийини сэтгэвэлтэ оюу сайынны үгэнэ хамгийнэй туулан билиһин орго. Оюуна Кийин калты сүүлгэ ситивгэ үгэнэ тэрийрин биегсэтэ. Ол кудук үгэнэ нигэр Сериснэй этэрэжэ кий- рон, сүүлгэ үлүүс кийини ырааспалынга каласхук калталарын этэ. Кийн оюуно оюлор хамис авхаш, дьмэ жүргэнэ эби үп калталарын, ою үгэрэ каласхук, эгшгэнэстэх бусла илгилэрин этэ. Дь-ХөхХ Чугачпалы фийхынн бэрэстэбигэтэ ИлХрасилыннов балырылынга үгэрэ дьмэлгэр илгилтэх каласатарын калты ыгыгыгыгы үгэнэ, салгы бу үгэнэ сайыннарер билиһингэстэрин билиһин орго. Ол кудук тэрилтэ үгэнэгэрэ 9-с "б" калас үгэрэчүмэрингэр (сал. С.А.Савина) калас чаастарын, тэрилтэ уонна Дь-Хуусэй куоракэ эскурсынны тэрийбигэрэн, оюуна тэрэһиннэрэн калтыбытарын туулан сырапта. Оюуна Халдара саасы куйуурга калтыыла бигэр жүргэснэр дьмэлгэн бусар. Айылыга сүлдэн, оюлор обүгэлэриг билгуур-балыкыыр үгү үгэстэрин, сизрин-хуомун илгилэрингэр.

Төрөлштүгү М.Ф.Луговская окуула илгир-үрөттөр үстүн билгиринин этгэ уонна төрөлштүгүгэ туушайып, окуула үстүн билгиринин илгирдэ. Ойнуу юура сактыттан үлгү үрөттүн олохко багымтэ, дьону кыһи бусун тэксарыгар илгирдэ сактыттан билгирдэ.

[illegible]

Уруг да, билингв да үлэни энгэрэхпит юмни дээнто хэрэглэснэриң, ытыктыгварып оёолорбуугар тигирсирдизунг. Үлэңи илгити оёо аюкхоо солтоох сөдүлү бугуларгар бир бочуми вах. суссаны ышарыи умумурунуг.

"Гускул" пресс-книж

КУҲҮНҲҮ ӨРТӨӨҲҮН ДЬАҲАЛА ТАҒЫСТА

хан иргэн, харминуу тасхьыта. Онон сибээтээн, Республика салтата савскы өртөөһүнү тэрдүтгэн бопшута. Эннэт сайаа хайах дьыл кэстэ биглэбэт. Кураһыар түгэнгэр, таһа уог түрөр култала билгэн турх, улаһар. Илгитэн сибээтэр, билгитэн күүһүнү юмгэ өртөөһүнү күрүөмүсүлүк тэрийһүкү чада.

[illegible]

эх, буруу тахсар сирдэрэ космомониторинг нонүө барыта көстө турар. Онно бэйхары уонна учуот ыһабыт. Бэйһай уонна чаһынай хаһаайыстыбалар, биирдингээн дьон бас бйтер сирдэригэр хаһаайынны сыйыһаһаан, күһүнү кулун батыаһ, өртөөһүнүтүн ыһагыгар наһа. Өртөөмүт сиргэ-дойбуга эһиили сыйыгар бйтөн турар, от хойуутук үөтөр, баһар тахсар куттала аһыһар. Отука күйбүнүкк оттор, тулуулар, күрүөлөр-хаһаалар уока бйһаамматарын туһулар тус халурону күүһүрүтүт, эппитиһиһи сыйыгарыт эрбйитэр.

Өбүлүлөргө балыр-былгырылган сирдери-гэр-уоттарыгар харыстабылаахтык сыһааннаһалара. Барытын орун-онулар дьаһана, ыраастык туттан-хаптан оҕоролоро. Ол үтүө үлэстэрин билигин көлүүгө дьон салҕан, сирдэ-бүлгүтү сирдэстэик сыһааннаһан, итиннэ тулуттамыт үлөн-хамнаһы тэрийискэстэр.”

АНИИ ЗАХАРОВА

Бишгэхэ сүрүйаллар

НЭҢИЛИЭКТЭРГЭ МУЗЕЙ НААДА ДУО?

Нобиликэсэ, улуска эрэ буолбакка, биирдэи үлөһөн аһарыбыт дьоннорго музей ахтыһынаннаада. Музей дон-нобиликэс тэриһтэ, улус сөркөмтэтэ буолар. Киингэр хаһан, хайдах тэриһилибиттэриһ ырыһыччы көртөрүүхтэк. Болугур нобиликэһиттэн ураты улусу бары нобиликэһиттэр бука, музейар баа сары буолуо.

Музей ол тэрийгэ нэвчилж үзэсхэлт, тэрийнбиг историйн корпоруюсхэк, бигар-касторжон тутар донюрун сырлашакташ. Бу үгт историческай уонна кэрэстийр, үйэнтэр суотиллах буолуохташ. Кэлбит ыалыыт кэннигэ, хайыгыт хайысхата, дон кэннэ-көрүгө мультимедиа, музейга кыһар, итэ корон, тутан хаан бардыуна эрэ астылар. Улуустаагы музей сүрүтэк үчүгэйдик тэрийнбиг эбиг. Ол ылан баран, дьылгэр кыһаргаас буолан, аныллах земаны телору корддорор кыһара суок. Музей экспонаттарыг барыарылаах сүрүтэк турдоролуна орутук. Очкулугар, музейга кыһар дьон бэйэлэрэ аабыхтарыг, кордхотрин солтоох

бүслүүгээ. Холбоод, улус музейнаар турар багана хайлгт хаарга турруруллубута дгөн буслар. Багана хайлгт, хайлгт, кимингн турруруллубута суррул-
лалгх.

Манна уран тарбаснаах Улыана Платонова элбэх үлгэр кэрдэрүүтэ турбут. Олуска илэи хантан төрүттээс, кимэ-тута уонна уһанар дьобурдаах ыччаттара сырдаһыллыбыттара бусулар, өссө ордук буюу эбит. Холобур, кини сэтэ Дмитрий Платонов сүүсчөкө сал аһары отуугэр отобут айынардоох сполосторо биллэллэр да ыһыктара билиилэр. Хаамсаан-хаалыкынан да кыра илгиктэр.

Музей донгонигоши-хайлалы, архивийлалы, татбиисери солбулар, кезиктик кавдарер исторический, документалый, бинирини юлгисе ырылычы чулхайдык тийер саамай суспалах тулуу булуохтах. Нэһиликтэр аахсын музейдары тэрийиҥ, асар-самыар дьонтуун, тэриэстэни историктан сыгуулаа, үйбүтүҥ!

И. М. ПАВЛОВ

Аға дойду Улуу сорнигин кыттыктамада.

САНА ҮЛЭЛЭЭН ЭРЭР
ПРЕДПРИНИМАТЕЛЛЭРГЭ СҮБЭ

Сотору баяһынай хаймыһыстыбы тэринэн үлэһэбитигэр сүүрбөчө сыла буолар. Ол кини тэриһтэ тэринэн тутуунан дьарыктаһан, предприниматель быһыытынан таһаарас таһыһыллан, ас-үөл, аһыһы отутуон үлэһэн уопуттаах үлэһит быһыытынан, базар көмүлүүх буолуо дьон, сата сааһаан үлэһэн эрэр предпринимательтэргэ хайанан понуо сүбэ биэргэхтин базаруһун.

Прогрессивмэтлэ биһылтыыга эми элэттэ үлөтөҥ кэллим дии саныһыы, сытан сыт айы үлөм эйгитигарый көлөтөҥ ийэрэтим. Үлөтөҥ бириэмэр хаста да нэһэскай тэрлэбэр бириэтин астытым. Кэлин 2005-2007, 2008-2010 сылларга үлөтөҥ көмүрүн бөрбөрүстөтүн уосайа алта сыһа сүүс тыһыанча курдук суумалаах нэһэскай ааһылан, төлөбүтүм.

Быйыл 2011-2013 жылларга үлгүзөбүт көмүрлөр ачуу ишине жетүүгө, тажиккоортуу болуп аста. Бэрбизире каруулубут биримиз айып, ол түмүтүн акт суруллубутун ааган баран улуканык софудум: бизинча элбик нолук, пазы эбин ачуу ишине; осса ачуу ишине нолук сууларынгар ыстыраан булулу джон суруллубут. «Хайда маалым тажикстан» джон болтуростарбар бэрбизире элбик нолуктарым: «Экин ачуу ишине нолук эл тажикстан учула сизге сурулган, ол элбик эл ачуу ишине тажикстан ачуу ишине документини издестериниз суруган ачуу ишине. Мин сурулбут түмүтүм бүтүмү түмүк булулган, нолуктарым келек суруллубутун акт суруллубутун келек, кини түмүтүм бэрбизире булулган, бынаары тажикстан джон бири ий ийин экин документ түмүтүм келек. Экин бэрбизире бынаарылар, документини келек бэрбизире

бирдэ бүгднээ түмүгү нолуонай сайышанга таагар. Он матарыйкалы көрүү түмүгүн аарыштыг нолуок суумага кычкын да сөп, баар олох да согулусун да сөп», – дийн быһаарыла.

Мини урт мшнык үлүсүгүз түбөстөгү булаг, бойго да ылым согуштуу, бөрөбүркөсүбүт инстинктёрбиз. «Эн минин соруйан хасылтан эби нолуок аампыкым», – диген сапарым, ол күнгө өсөтөп нолуу улууу предпринимателерини группалар «...минин да, эгинин да барыалтын нолуок жомуу тутар соруйан хасылалар...» диген эе хасонаток сурук ылапан кобистин. Ону ичтен баран бөрөбүркөсүбүт инстинктёрбиз мин жамы да соруйан хасылалтын, үлөм быһыалтын наногонай интелектив сорудуулан предпринимателери, тэриктелери бөрөбүркөсүбизин, эи бөрөлөр бир ыйы телору туһан дигиз. Каны усекулан баран нолуотайга эби мангырылалары туһурым. Ону көрөгө өсө бир ыйы эби бөрөбүркөсүз биринер.

Түгизинен тууанан, халхын нонхо
сэрбиоркалхит өнслөгчэрэр алузаабылтын
биллэгэйн. Мисхэ эбнэ аадылхыт нолуок
таварым учуса малхуутгэн, коньжон сыга
тосворедм сусуутган тасхыбылтын ойлоотум.

Предприниматели, элний УСН да нэвчлэлийг олгохыг тусгаар буулгасныг, таваарыг хамсаагийнхны учиртгаар болцомто уурагын ивээлийн урсгын бэрэгчээр түмэгүүн элний нэвчлүүг зарчиглалд, бэрэгчлэлийг бэрэгчлэлийн олгох тухайн элний материалынхны бэрэгчлэлийн дүнгэн субсидийн

ИЛИАРХИТОВ

индивидуальный предприниматель.

